

Поділ іменників на відміни

Сьогодні на уроці ти...

- закріпиш знання про відмінки іменників;
- дізнаєшся, що таке відміни іменників, які відміни мають групи;
- навчишся визначати відміни та групи іменників.

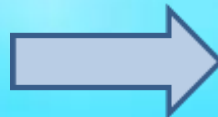
Пригадай

Іменник – це...

самостійна частина мови, що означає предмет і відповідає на питання хто? що?

Морфологічні ознаки іменника

змінюються за відмінками та числами, належать до певного роду

Рід іменників

чоловічий, жіночий, середній, спільний

Відмінки іменників

називний, родовий, давальний, знахідний, орудний, місцевий, кличний.

Що є початковою формою для іменника?

форма називного відмінка однини

Дослідження - спостереження

- Провідмініайте іменники *вулиця, степ, хлоп'я*.
- Прослідкуйте за змінами відмінкових закінчень і зробіть висновок. Чому, на вашу думку, слова, які вживаються в одних і тих же відмінках, мають різні закінчення?

За особливостями відмінювання іменники поділяють на чотири угруповання, що називаються **відмінами.**

ПОДІЛ ІМЕННИКІВ НА ВІДМІНИ

ВІДМІНА	РІД	ЗАКІНЧЕННЯ В ПОЧАТКОВІЙ ФОРМІ	ПРИКЛАДИ
I (перша) ВІДМІНА	чоловічий, жіночий, спільний	-а (-я)	Олекс <u>а</u> , Ілл <u>я</u> , книжк <u>а</u> , вулиц <u>я</u> , старост <u>а</u>
II (друга) ВІДМІНА	чоловічий, середній	☐ (нульове) або -о, -е, -а (на письмі -я)	степ ☐ , батьк ☐ , жит ☐ , сонц <u>е</u> , подвір' <u>я</u>
III (третя) ВІДМІНА	жіночий	☐ (нульове)	честь ☐ , любов ☐ , а також іменник мати
IV (четверта) ВІДМІНА	середній	-а (-я) — у словах, що при відмінюванні мають суфікси -ат-, -ят-, -ен-	дівч <u>а</u> (дівч <u>ати</u>), хлоп' <u>я</u> (хлоп' <u>яти</u>), ім' <u>я</u> (ім <u>ені</u>)

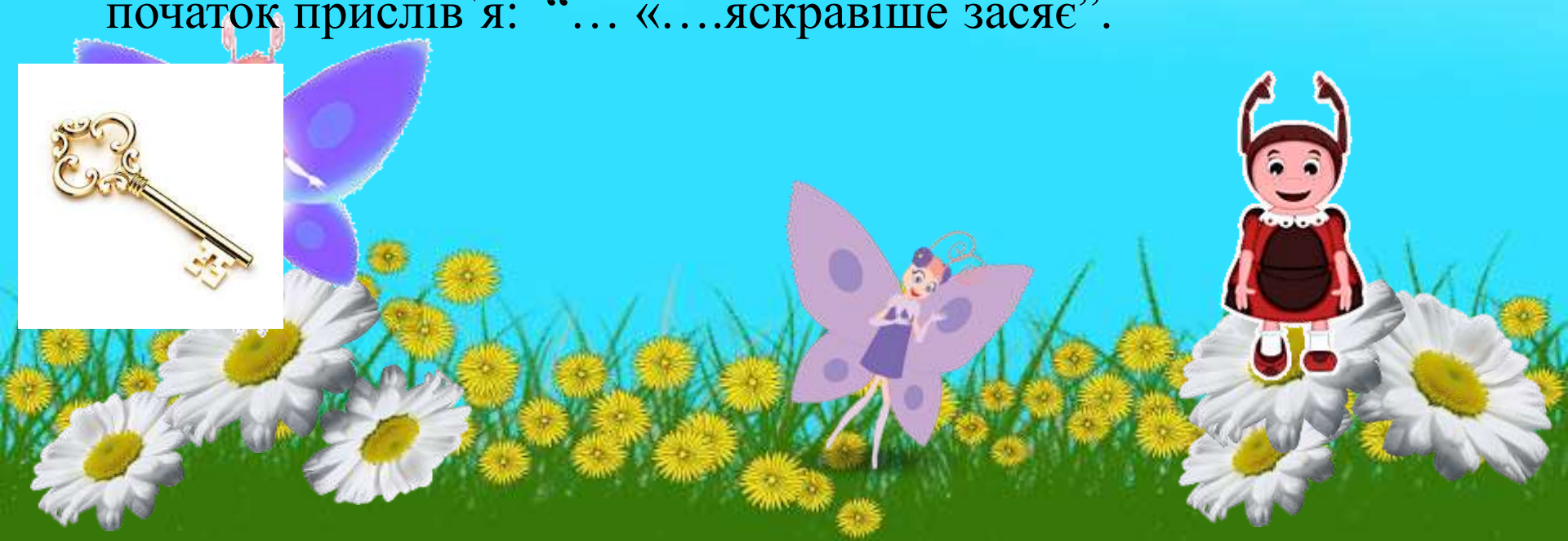
До жодної відміни не належать:

- *незмінювані іменники*
(табу, бюро, таксі);
- *іменники, що вживаються тільки у формі множини*
(двері, ворота, окуляри).

Запишіть іменники в чотири колонки за відмінами.

- Спідниця, здоров`я, особистість, лоша, подорож, діжа, кошик, усмішка, ящичок, інтелігентність, ім`я, зозуленя, слава, дуб, оціпенілість, курча, теля, порося, державність, айсберг, в`язка.
- Якщо ви правильно виконаєте завдання, то з других букв іменників, записаних у перших трьох стовпчиках, складеться початок прислів`я: “... «...яскравіше засяє”.

Перевірте себе

I відміна

спідниця

діжа

усмішка

слава

в`язка

II відміна

здоров`я

кошик

ящикок

дуб

айсберг

III відміна

особистість

подорож

інтелігентність

оціпенілість

державність

IV відміна

лоша

ім`я

зозуленя

курча

теля

поросся

Після дощу й сонце
яскравіше засяє.

Розв`яжіть мовну задачу

Учениця, наводячи приклади іменників IV відміни, назвала слова **плем`я, оленя, лошатко**. Якої помилки припустилася дівчинка?

Чому так?

1. Поміркуйте, чому не можна віднести до жодної з відмін такі іменники: а) журі, кіно, кенгуру; б) ворота, Суми, жнива, дрова.
2. Поміркуйте, чому іменник *дівчина* належить до I відміни, *дівчатко* – до II, а *дівча* – до IV.

Залежно від того, на який приголосний
закінчується основа слова, іменники

першої та другої відмін

поділяємо на групи:

тверду, м'яку і мішану

- До **твердої групи** належать іменники, в яких основа закінчується на твердий нешиплячий приголосний: *весна, вікно, Петро*
- До **м'якої групи** належать іменники, в яких основа закінчується на м'який приголосний:
земля, пісня, праця
- До **мішаної групи** належать іменники, в яких основа закінчується на шиплячий приголосний:
каша, пряжа, круча

Запишіть іменники в три колонки за групами:

а)тверда; б)м`яка; в)мішана.

- Склянка, світлиця, удача, берегиня, подруга, правда, ноша, олія, насмішка, образа, круча, синиця, ворожнеча, злива, огорожа, акація, нація, людина, баржа.
- Якщо ви правильно виконали завдання, з других букв записаних слів складається закінчення прислів`я:

«Великому...»

Перевірте себе

тверда група

м`яка група

мішана група

склянка

світлиця

удача

подруга

берегиня

ноша

правда

олія

круча

насмішка

синиця

ворожнеча

образа

акація

баржа

злива

нація

людина

Великому кораблю – велика дорога.

Тести

1. Знайди рядок, де всі іменники і відміни

а)

Учениця, пряжа, мати, щука

б)

Книжка, лоша, борщ, дорога

в)

Зоря, кімната, Микола, замазура

г)

Береза, парта, вечір, сосна

2. Знайди рядок, де всі іменники II відміни

а)

Гараж, смуга, фарба, абажур

б)

Прізвище, батько, дощ, сонце

в)

Товариш, радість, знання, суддя

г)

Сторож, водограй, ніч, край

3. Знайди рядок, де всі іменники III відміни

а)

Краплина, піч, любов, вартість

б)

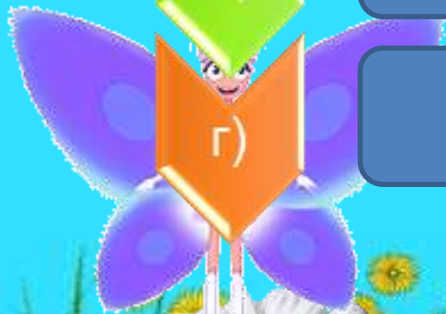
Зустріч, повість, кущ, солома

в)

Кров, листопад, ніч, мати

г)

Подорож, мати, якість, молодість

4. Знайди рядок, де всі іменники IV відміни

а)

Теля, ім`я, порося, дівча

б)

Курча, дівчина, лоша, орля

в)

Гуска, немовля, зозуленя, левеня

г)

Ягня, курка, орля, бобер

5. Знайди рядок, де всі іменники твердої групи

а)

Портрет, кран, склянка, кімната

б)

Груша, кізочка, щука, мрія

в)

Синиця, стріха, дашок, праця

г)

Тітка, Марія, радість, книга

6. Знайди рядок, де всі іменники м'якої групи

а)

Нація, веселка, синиця, праця

б)

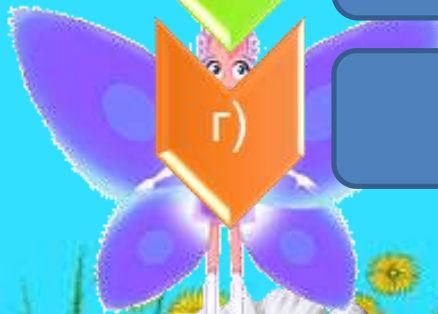
Радість, зброя, учениця, яблуна

в)

Пісня, олія, акація, світлиця

г)

Стаття, слива, учитель, край

7. Знайди рядок, де всі іменники мішаної групи

а)

Дача, кущ, сестра, олія

б)

Тиша, баржа, удача, груша

в)

Кладка, межа, стріха, дах

г)

Пряжа, ноша, ворожнеча, колиска

**СЬОГОДНІ
на уроці...**

Закріпив...

Дізнався...

Навчився...

Потренувався...

Запам'ятав...

Дякую всім за
роботу!

Поділ іменників на відміни

Виконала
Бученко Ірина Василівна,
учитель української мови та літератури
СШ № 210
Оболонського району м. Києва

